

OSOBITNÉ DOJEDNANIA PRE POISTENIE ZODPOVEDNOSTI ZA ENVIRONMENTÁLNU ŠKODU ODZ-ES/0922

Platné od 01.09.2022

Článok 1

Úvodné ustanovenie

Pre poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu, ktoré uzaviera Union poisťovňa, a. s. (ďalej len „poisťovateľ“) platia všeobecne záväzné environmentálne právne predpisy, Všeobecné poistné podmienky poistenia majetku a zodpovednosti za škodu pre podnikateľské subjekty VPPMZ/0922 (ďalej len „VPPZ“), tieto Osobitné dojednania ODZ-ES/0922 (ďalej len „ODZ-ES“) a poistná zmluva.

Článok 2

Výklad pojmov

Pre účely poistenia podľa týchto ODZ-ES platí ďalej uvedený výklad pojmov:

1. **Doplňková náprava** – opatrenia, ktorých účelom je zabezpečenie podobnej úrovne prírodných zdrojov a ich funkcií, aká by bola zabezpečená, ak by sa poškodené miesto vrátilo do základného stavu; vykonanie nápravných opatrení v odlišnej lokalite, ak nie je možná primárna náprava.
2. **Environmentálna škoda** – nepredvídateľná, náhodná, neočakávaná škoda na:
 - chránených druhoch a chránených biotopoch, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na dosahovanie alebo udržiavanie priaznivého stavu ochrany chránených druhov a chránených biotopov s výnimkou už skôr identifikovaných nepriaznivých účinkov vzniknutých následkom konania poisteného, na ktoré bol výslovne oprávnený v súlade so všeobecne záväznými environmentálnymi právnymi predpismi,
 - vode, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na ekologický, chemický alebo kvantitatívny stav vôd alebo na ekologický potenciál vôd s výnimkou nepriaznivých účinkov ustanovených vo všeobecne záväzných environmentálnych právných predpisoch,
 - pôde, spočívajúca v znečistení pôdy predstavujúcom závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie v dôsledku priameho alebo nepriameho zavedenia látok, prípravkov, organizmov alebo mikroorganizmov na pôdu, do pôdy alebo pod jej povrch.
3. **Chránené druhy a biotopy:**
 - chránené druhy európskeho významu
 - druhy európskeho významu na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia a chránené biotopy
 - miesta na rozmnožovanie alebo oddych chránených druhov európskeho významu
 - chránené biotopy európskeho významu uvedené vo všeobecne záväzných environmentálnych právných predpisoch.
4. **Kompenzačná náprava** – nápravné opatrenie, ktoré sa prijímá na kompenzáciu dočasných strát prírodných zdrojov alebo ich funkcií, ktoré nastali odo dňa vzniku environmentálnej škody, až kým sa primárnymi nápravnými opatreniami nedosiahne obnova prírodných zdrojov alebo ich funkcií. Dočasnými stratami sú straty spôsobené skutočnosťou, že prírodné zdroje alebo ich funkcie poškodené environmentálnou škodou nemôžu plniť svoje ekologické funkcie alebo poskytovať služby pre iné prírodné zdroje alebo pre verejnosť dovtedy, kým primárne opatrenia alebo doplnkové opatrenia nezačnú účinkovať.
5. **Motorové vozidlo** – akýkoľvek pozemný dopravný prostriedok s vlastným pohonom alebo náves a príves (vrátane akéhokoľvek zariadenia na nich pripevneného), ktorý je používaný alebo je určený na používanie na pozemných komunikáciách.
6. **Náklady právneho zastúpenia** – sú:
 - a) trovy právneho zastúpenia poisteného a poškodeného v občianskoprávnom, priestupkovom alebo trestnom konaní vedenom proti poistenému a v konaní o náhradu škody ako aj trovy tohto konania a trovy znaleckého dokazovania, ak konanie bolo potrebné na zistenie zodpovednosti poisteného alebo na zistenie výšky škody a pokiaľ je poistený povinný ich uhradiť na základe súdneho rozhodnutia,
 - b) náklady vo výške kaucie, prípadne inej finančnej zábezpeky, spojené s priestupkovým alebo trestným konaním vedeným proti poistenému pre priestupok alebo trestný čin z nebanlivosti, ktorého sa dopustil počas doby trvania poistenia, pokiaľ toto konanie proti nemu bude spojené s predbežným zadržaním alebo väzbou,

- c) náklady poškodeného spojené s mimosúdny prerokovaním nároku na náhradu škody, pokiaľ je poistený povinný ich uhradiť,
- d) náklady poisteného spojené s mimosúdny prerokovaním nároku na náhradu škody, ak toto prerokovanie bolo potrebné na zistenie zodpovednosti poisteného alebo na zistenie výšky škody, a to aj v prípade, ak sa nárok preukáže ako neopodstatnený.
- 7. **Nápravné opatrenie/Nápravná činnosť** – akcia alebo kombinácia akcií vrátane opatrení na zmiernenie následkov alebo dočasných opatrení, ktorých účelom je obnova, regenerácia alebo nahradenie poškodených prírodných zdrojov alebo ich zhoršených funkcií alebo zabezpečenie rovnocennej náhrady za tieto zdroje alebo funkcie. Náklady na nápravnú činnosť zahŕňajú náklady na primárnu nápravu, doplnkovú nápravu a kompenzačnú nápravu.
- 8. **Podzemné skladovacie nádrže** – akákoľvek nádrž a súvisiace potrubie a príslušenstvo, pokiaľ je aspoň 20 cm výšky takejto nádrže umiestnených pod zemou.
- 9. **Pracovná činnosť** – činnosť, ktorú poistený vykonáva na základe oprávnenia udeleného podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.
- 10. **Prevádzka motorového vozidla** – používanie motorového vozidla, ktoré je používané alebo je určené na používanie na pozemných komunikáciách.
- 11. **Preventívne opatrenia** – opatrenia, ktoré je poistený povinný prijať a vykonať pri bezprostrednej hrozbe environmentálnej škody. Je to reakcia na udalosť, konanie alebo opomenutie spôsobujúce bezprostrednú hrozbu environmentálnej škody a ktorého účelom je takejto škode predísť alebo ju minimalizovať.
- 12. **Primárna náprava** – nápravné opatrenia, ktorými sa dosiahne obnova environmentálnou škodou poškodených prírodných zdrojov alebo ich funkcií do základného stavu alebo do takmer základného stavu.
- 13. **Prírodné zdroje** – chránené druhy, chránené biotopy, voda a pôda.
- 14. **Škoda na veci** – fyzické poškodenie hmotnej veci vrátane následnej majetkovej ujmy alebo ušlého zisku vyplývajúci zo straty funkčnosti alebo možnosti používať poškodenú vec. Za škodu na veci sa považuje aj odcudzenie. Za škodu na veci sa nepovažuje strata.
- 15. **Škoda na zdraví** – akékoľvek poškodenie telesnej integrity osôb, vrátane choroby, alebo usmrtenia a z nich vyplývajúcu majetkovú ujmu vrátane ušlého zisku.
- 16. **Technické náklady** – sú náklady, ku ktorým ak sa písomne vopred poisťovateľ zaviazal nahradí v súvislosti so vzniknutou škodovou udalosťou aj náklady na havarijného komisára, náklady na znalecké posudky, náklady na konzultantov alebo odborníkov v oblasti životného prostredia.
- 17. **Únik znečisťujúcich látok** – akýkoľvek únik, emisia, vypúšťanie, rozptyl alebo uvoľnenie akejkoľvek látky, materiálu alebo výrobku, ktorý spôsobil alebo by mohol spôsobiť znečistenie životného prostredia, ak by nebol deaktivovaný, odstránený, neutralizovaný alebo likvidovaný.
- 18. **Vedomá nedbanlivosť** – konanie alebo opomenutie konania, o ktorom poistený, jeho zamestnanec alebo iná osoba konajúca v mene poisteného vedela, že ním môže spôsobiť škodu, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehala, že škodu nespôsobí.
- 19. **Všeobecne záväzné environmentálne právne predpisy** – zákon o prevencii a náprave environmentálnych škôd vrátane všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany životného prostredia a zodpovednosti za škodu.
- 20. **Vznik environmentálnej škody alebo bezprostrednej hrozby environmentálnej škody** – za okamih vzniku environmentálnej škody alebo bezprostrednej hrozby environmentálnej škody sa považuje prvé overiteľné zistenie environmentálnej škody alebo bezprostrednej hrozby environmentálnej škody poisteným, kompetentným orgánom alebo treťou osobou.
- 21. **Zmierňujúce opatrenia** – opatrenia nariadené poisťovateľom na zmiernenie rozsahu vznikajúcej environmentálnej škody, alebo náklady na primerané a urgentné opatrenia vynaložené s cieľom zmiernenia následkov vznikajúcej environmentálnej škody, zmiernenia nepriaznivých účinkov poistnej udalosti na zdravie alebo na zabránenie ďalšieho zhoršenia prírodných zdrojov, poisteným alebo treťou osobou (hasiči, civilná obrana a pod.), a to za predpokladu, že takéto náklady nie sú v zmysle platných právnych predpisov hradené, či refundovateľné z verejných zdrojov, alebo nie sú hradené poisteným paušálne bez ohľadu na skutočnosť, či vôbec vznikne škodová udalosť (napr. v rámci poplatkov z havarijnú službu a pod.). Medzi zmierňujúce opatrenia nepatria náklady na vyprázdňovanie záchytných bezpečnostných zariadení (ochranné púzdro, septik, zberná nádrž a pod.).

Článok 3 **Predmet poistenia**

1. Predmetom poistenia zodpovednosti za environmentálnu škodu je zodpovednosť poisteného za environmentálnu škodu spôsobenú únikom znečisťujúcich látok v súvislosti s pracovnou činnosťou poisteného, ak poistený za túto škodu zodpovedá v zmysle všeobecne záväzných environmentálnych právnych predpisov.

Článok 4 **Rozsah poistenia**

1. Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho uhradil:
 - a) náklady na preventívne opatrenia,
 - b) náklady na zmierňujúce opatrenia,
 - c) náklady na nápravné opatrenia,
 - d) technické náklady,
 - e) náklady právneho zastúpenia, ak sa k nim poisťovateľ vopred písomne zaviaže,
 - f) škodu vzniknutú na zdraví alebo na veci, ku ktorej dôjde v dôsledku environmentálnej škody.

Článok 5 **Vylúčenia z poistenia**

1. Poistenie sa nevzťahuje na zodpovednosť za škodu:
 - a) spôsobenú porušením právnej povinnosti poisteným pred začiatkom poistenia,
 - b) spôsobenú vykonávaním takého predmetu činnosti, ktorý v čase uzavretia poistnej zmluvy nemal poistený uvedený v príslušnom registri, príp. oprávnení,
 - c) spôsobenú úmyselne, alebo vedomou nedbanlivosťou,
 - d) o ktorej vzniku alebo hrozbe vzniku poistený alebo jeho zamestnanec vedel alebo musel vedieť pred dojednaním poistenia,
 - e) vznik ktorej bol zapríčinený alebo rozsah zväčšený absenciou predpísaných ochranných opatrení, ktoré pre poisteného vyplývali z platnej legislatívnej úpravy alebo z rozhodnutia príslušných orgánov verejnej moci,
 - f) prevzatú nad rámec stanovený právnymi predpismi,
 - g) ak poistený bez súhlasu poisťovateľa nevznesie námietku premlčania, zaviaže sa uhradiť premlčanú pohľadávku alebo uzavrie súdny zmier alebo ak nepodá včas opravný prostriedok proti rozhodnutiu príslušných orgánov o náhrade škody, pokiaľ v odvolacej lehote nedostal od poisťovateľa iný pokyn,
 - h) spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa všeobecne záväzných právnych predpisov,
 - i) spôsobenú porušením povinnosti zo záväzkového vzťahu (§ 373 Obchodného zákonníka),
 - j) spôsobenú nesplnením povinnosti odvrátiť bezprostredne hroziacu škodu a zabrániť zväčšovaniu už vzniknutej škody,
 - k) priznanú ako náhradu škody vrátane nákladov právneho zastúpenia a trov konania na základe rozhodnutia súdu v štátoch s právnym systémom common law alebo priznanú na základe práva common law; v prípade akejkoľvek náhrady škody na základe rozhodnutia orgánu miestne príslušného v Spojených štátoch amerických, Kanade,
 - l) spôsobenú prerušením, obmedzením alebo kolísaním dodávok elektrickej energie, plynu, vody alebo tepla,
 - m) spôsobenú jadrovými rizikami a akýmkoľvek ionizujúcim žiarením,
 - n) spôsobenú účinkami elektromagnetického poľa,
 - o) spôsobenú materiálmi obsahujúcimi azbest a formaldehyd,
 - p) spôsobenú ťažbou, spracovaním, výrobou, distribúciou a/alebo skladovaním azbestu,
 - q) spôsobenú v príčinnej súvislosti s vojnou, alebo vojenskou operáciou (bez ohľadu na to, či bola vojna vyhlásená, alebo nie), inváziou, občianskou vojnou, vzburou, revolúciou, povstaním, štrajkami, stanným právom, konfiškáciou, rekvizíciou, detenciou, embargom, karanténou, zhabaním, blokáciou, piráctvom, alebo akýmkoľvek zásahom orgánov štátnej moci a správy alebo na základe ich nariadení, terorizmom, sabotážou a inými nepokojmi a násilnými akciami, ku ktorým došlo v súvislosti s politickými, hospodárskymi alebo celospoločenskými problémami,
 - r) spôsobenú alebo vyplývajúcu z infekčných chorôb akéhokoľvek druhu s výnimkou škôd spôsobených listériou, salmonelózou, E. coli, alebo norovírusom,
 - s) spôsobenú plesňami alebo hubami akéhokoľvek druhu,

- t) spôsobenú akýmkoľvek materiálom pochádzajúcim z ľudského tela a akýmkoľvek derivátom alebo biosyntetickým produktom z ľudského tela,
 - u) spôsobenú genetickými zmenami organizmov alebo geneticky modifikovanými organizmami,
 - v) spôsobenú v dôsledku: akýchkoľvek vibrácií, spodnej vody, sadania pôdy, zosuvu, erózie, priemyselného odstrelu, pozvoľného pôsobenia tepla, plynov, pár, vlhkosti, sadzí, popola, dymu a v dôsledku poddolovania, ako aj pôsobením hluku,
 - w) spôsobenú kybernetickým bezpečnostným incidentom, chybou pri tvorbe, alebo inštalácii softvéru, neautorizovaným prístupom, automatickým spracovaním dát, činnosťami v súvislosti so správou počítačových sietí, alebo spôsobenú stratou dát,
 - x) spôsobenú zamestnancovi poistného vyplývajúcu z pracovnoprávných predpisov alebo spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania,
 - y) spôsobenú nehnuteľnosťou, ktorú poistený užíva protiprávne, alebo ktorá je chátrajúca, opustená a neudržiavaná,
 - z) vzniknutú na nehnuteľnom majetku vo vlastníctve poisteného, ktoré poistený prenajal inému alebo ktorý poistený užíva v súčasnosti alebo v minulosti, a to vrátane chránených druhov a chránených biotopov nachádzajúcich sa na tomto majetku,
 - aa) ktorá vznikla ako výsledok nevyhnutných, nutných, prípustných vplyvov na životné prostredie spôsobených normálnou prevádzkou,
 - bb) vznik ktorej bol spôsobený použitím nevhodných materiálov pri manipulácii alebo pri skladovaní materiálov a látok, ktoré môžu spôsobiť environmentálnu škodu,
 - cc) spôsobenú hospodárskymi zvieratami alebo divokou zverou na lúkach, stromoch, záhradných, poľných a lesných kultúrach,
 - dd) spôsobenú alebo vyplývajúcu z vlastníctva, správy alebo prevádzky akéhokoľvek motorového vozidla, pokiaľ sa na ňu vzťahuje povinné zmluvné poistenie motorového vozidla,
 - ee) spôsobenú v súvislosti s vlastníctvom, prevádzkovaním, správou, projektovaním, výrobou, údržbou, opravou, rekonštrukciou alebo riadením:
 - I. letiska, heliportu, letovej prevádzky a akéhokoľvek vzdušného dopravného prostriedku,
 - II. prístavu, doku, móla, prístaviska a akéhokoľvek vodného dopravného prostriedku,
 - III. železničnej dráhy, lanovky, lanovej dráhy, alebo akéhokoľvek koľajového dopravného prostriedku,
 - ff) spôsobenú v súvislosti z vlastníctvom a prevádzkou baní a lomov, akoukoľvek ťažbou, údržbou a akoukoľvek stavebnou činnosťou tunelov, mostov, priehrad, hrádzí a pri prácach pod vodou, pri raziacich prácach a prácach v a/alebo na objektoch jadrových zariadení,
 - gg) spôsobenú búracími a demolačnými prácami s použitím výbušnín,
 - hh) spôsobenú geologickým prieskumom,
 - ii) spôsobenú únikom znečisťujúcich látok z podzemných skladovacích nádrží, s výnimkou podzemných nádrží spĺňajúcich nasledujúce podmienky:
 - I. je v súlade so zákonom vzťahujúcim sa na uchovávanie, prevádzkovanie a skladovanie príslušných látok v podzemných nádržiach alebo podzemným vedením,
 - II. podzemná nádrž alebo vedenie má ochranu proti úniku látok,
 - III. má dvojité plášť.
 - jj) ktorá vznikla v dôsledku odpadových vôd (kanalizácie) mimo prevádzky poisteného,
 - kk) spôsobenú v súvislosti s podnikaním v oblasti nakladania a skladovania s odpadom,
 - ll) spôsobenú v súvislosti s podnikaním s toxickými látkami a toxickým odpadom,
 - mm) škodu spôsobenú vadným výrobkom,
 - nn) spôsobenú vznikom čistej finančnej škody, vrátane uloženia pokuty a akýchkoľvek iných sankcií a platieb alebo penále, ktoré majú charakter sankcie,
 - oo) na veciach, ktoré poistený prevzal na spracovanie, opravu, úpravu, predaj, úschovu, skladovanie, odťah, sťahovanie,
 - pp) spôsobenú vznikom nákladov vynaložených na údržbu, opravu, výmenu alebo zlepšenie prevádzkových zariadení alebo vybavenia poisteného,
 - qq) spôsobenú na životnom prostredí, vrátane následkov znečistenia životného prostredia,
 - rr) ktorej príčina nastala mimo územia Slovenskej republiky.
2. Poistenie sa nevzťahuje na zodpovednosť poisteného za škodu, za ktorú poistený zodpovedá:
- a) svojmu manželovi/manželke, príbuzným v priamom rade, súrodencom, osobám ktoré žijú v spoločnej domácnosti s poisteným,

- b) svojim obchodným spoločníkom, ich manželom, ich príbuzným v priamom rade a osobám, ktoré žijú s obchodným spoločníkom v spoločnej domácnosti,
- c) podnikateľskému subjektu, v ktorom má majetkovú účasť poistený, jeho manžel/manželka, príbuzný v priamom rade, osoba žijúca s poisteným v spoločnej domácnosti alebo spoločník/konateľ poisteného. V prípade poistnej udalosti bude poistné plnenie pomerne znížené o podiel majetkovej účasti poisteného v danom subjekte,
- d) spolupoistenej osobe.

Článok 6 **Územná platnosť**

1. Poistenie zodpovednosti za škodu podľa týchto ODZ-ES sa vzťahuje na poistné udalosti, ku ktorým došlo na území Slovenskej republiky.

Článok 7 **Povinnosti poisteného**

1. Okrem povinností uvedených v čl. 10 VPPZ je poistený ďalej povinný:
 - a) oznámiť bezodkladne vznik environmentálnej škody príslušnému orgánu,
 - b) požiadať písomne príslušný orgán, aby rozhodol, že poistený nie je povinný znášať náklady na preventívne opatrenia alebo nápravné opatrenia alebo ich časť, ak je na to oprávnený v zmysle všeobecne záväzných environmentálnych právnych predpisov.

Článok 8 **Poistné plnenie**

1. Predpokladom práva na poskytnutie poistného plnenia je, že k škodovej udalosti došlo v dobe trvania poistenia.
2. Predpokladom vzniku práva na poskytnutie poistného plnenia je, že environmentálna škoda alebo bezprostredná hrozba environmentálnej škody vznikla počas doby trvania poistenia a zároveň prvé overiteľné zistenie environmentálnej škody alebo bezprostredne hroziacej environmentálnej škody poisteným, kompetentným orgánom alebo treťou osobou nastalo počas doby trvania poistenia.
3. Ak poistený zomrie či zanikne alebo zmení právnu formu podnikania ako právnická osoba, má poškodený priamo voči poisťovateľovi právo, aby mu nahradil škodu v tom istom rozsahu, v akom by mu ju bol povinný nahradiť za poisteného, keby zostal nažive či nezanikol alebo keby ku zmene právnej formy podnikania nedošlo.
4. Ak na poistné plnenie z jednej poistnej udalosti bude oprávnených viac poškodených a súčet ich nárokov prekročí poistnú sumu alebo výšku sublimitu, uspokojí poisťovateľ ich nároky v pomere poistnej sumy alebo sublimitu k súčtu týchto nárokov.
5. Poistné plnenie podľa čl. 4 týchto ODZ-ES, nesmie prekročiť poistnú sumu dohodnutú v poistnej zmluve. To platí aj pre súčet všetkých plnení pri sériovej škodovej udalosti.
6. Poisťovateľ má právo odmietnuť úhradu nákladov podľa čl. 4 ods. 1 písm. e) týchto ODZ-ES, pokiaľ poistený poruší povinnosti vyplývajúce mu z čl. 10 ods. 3 písm. b), h), i) a j) VPPMZ a z čl. 7 týchto ODZ-ES.

Článok 9 **Právo na vrátenie vyplateného poistného plnenia**

1. Poisťovateľ má voči poistenému právo na náhradu súm, ktoré za neho zaplatil, ak:
 - a) poistený alebo jeho zamestnanec spôsobil škodu následkom požitia alkoholu alebo návykovej látky alebo lieku označeného varovným symbolom, ktorý má vplyv na kognitívne, senzorické, motorické funkcie,
 - b) škoda vznikla v dôsledku závažných nedostatkov v činnosti poisteného, na ktoré poistený už bol poisťovateľom písomne upozornený a odstránenie ktorých mohol poisťovateľ spravodlivo požadovať, avšak poistený nedostatky v poisťovateľom stanovenej primeranej lehote neodstránil.
2. Ak poistený porušil povinnosti uvedené v čl. 10 VPPMZ, v čl. 8 týchto ODZ-ES alebo v poistnej zmluve a toto porušenie malo podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti a na výšku poistného plnenia, alebo týmto porušením sa sťažilo zistenie právneho dôvodu plnenia, rozsahu alebo výšky škody alebo náhrada škody nemohla byť poskytnutá včas, alebo sa zvýšili náklady poisťovateľa na zisťovanie rozsahu následkov poistnej udalosti má poisťovateľ voči nemu právo na primeranú náhradu vyplatených súm až do výšky vyplateného poistného plnenia, s prihliadnutím k tomu, aký vplyv malo toto porušenie na rozsah povinnosti poisťovateľa plniť.

3. Ak poisťovateľ nahradil škodu, spôsobenú zavineným porušením pracovných povinností zamestnancami poisteného, má poisťovateľ voči poistenému právo na náhradu vyplateného poistného plnenia, najviac však do výšky, ktorú môže poistený požadovať od zodpovedného zamestnanca podľa pracovnoprávných predpisov o náhrade škody.
4. Uplatnením práva podľa ods. 1 až 3 tohto článku nie je dotknuté právo poisťovateľa, ktoré mu v dôsledku vyplatenia poistného plnenia patrí voči inému.

Článok 10

Záverečné ustanovenia

1. Od ustanovení čl. 2 až 9 týchto ODZ-ES sa možno v poistnej zmluve odchyliť.
2. Tieto ODZ-ES sú účinné od 01.09.2022 a sú súčasťou poistnej zmluvy.